

M. Mercè Cuartiella | paper de vidre

M. Mercè Cuartiella

Mercè Cuartiella va néixer a Barcelona el 1964 i viu a l'Empordà des de fa més de vint anys. És llicenciada en Filologia. Des de jove ha dut a terme una intensa activitat cultural. Ha publicat diverses peces teatrals, com *En trànsit* (2001) i *Enterra'm a Pequín* (2006). L'any 2012 va publicar la novel·la *Germans, gairebé bessons*, que va rebre el Premi Llibreter, i el 2014, *L'afer marsellès*.

Amb *Gent que tu coneixes* ha guanyat el 17è premi Mercè Rodoreda de contes i narracions (2014), i en publiquem en avançament el conte «Sabates *vintage*». El llibre arribarà a les llibreries el 18 de febrer.

Sabates *vintage*

A la Berta li han fet un bon encàrrec, tot i que, si l'accepta, se li girarà feina: haurà de lliurar vint il·lustracions de sabates abans de final de juliol. Li és igual ajornar les vacances —tampoc tenia calés per anar enlloc— i quedar-se treballant amb el ventilador a la vora; cada cop li resulta més difícil guanyar-se les garrofes amb això del dibuix. De tota manera, no és el poc temps de què disposa el que la preocupa, sinó una altra cosa.

La comanda no deixa de ser pintoresca. Es veu que a algú de la secció de màrqueting dels grans magatzems, avorrit potser de fer sempre la mateixa mena de publicitat o qui sap si pressionat per un cap que exigeix noves i brillants estratègies, se li ha acudit que el nou catàleg de sabates de tardor incorpori algunes il·lustracions. També hi tindrà fotografies, és clar, petites i a la part de sota, preses des de diverses perspectives, de perfil i de dalt, però el que dominarà cadascuna de les planes serà el dibuix.

Es mira el material fotogràfic que li han passat. Té carta blanca per fer els dibuixos i ha pensat que seria una bona idea imaginar-se cada sabata en una situació diferent —tirada sobre una estora persa, ben posada al costat del llit, davant de la porta d'una habitació d'hotel per ser netejada— i dibuixar-la. Totes són sabates cares, deu d'home i deu de dona, cap de nen, es veu que els infants no compten gaire a l'hora de fer el catàleg, o potser en tenen un de propi. Algú altre, no sap qui, haurà de pensar una frase suggeridora per a cada il·lustració, una frase inspirada pel dibuix, alguna cosa que faci pensar al públic que és imprescindible gastar-se una morterada innecessària en una peça que l'única cosa que necessites, per anar bé, és que no t'estrenyi el peu.

A la Berta sempre li han agradat les sabates, pensa que els peus són una part molt important del cos, l'element essencial que ens permet marxar lluny o arrelar en alguna banda, fixar el rumb de l'existència. Uns peus ben calçats per caminar per la vida és el que fa falta a la majoria de la gent, però sap que no és això el que l'empresa vol que reflecteixi en el seu treball.

«La idea és inspirar-nos en els catàlegs clàssics dels anys trenta. Estil *vintage*; que tingui un aire xic, una mica parisenc», li ha dit la noia que li ha passat les fotos i li ha explicat el projecte, a la qual havia d'haver donat una resposta fa dies i que no ha entès gaire que s'ho hagués de pensar. No li han demanat referències ni que fes cap prova, i el fet d'anar recomanada no li agrada gens.

La Berta es mira les esportives vermelles que du posades i conclou que no tindrien cabuda al catàleg de fantasia que ha de dibuixar. És clar que, per molt que s'entesti la direcció de l'empresa que la contractarà si decideix dir que sí, això no és París, sinó una ciutat ni petita ni gran sense cap atractiu especial, i els magatzems per a qui ha de treballar no són les Galeries Lafayette sinó un edifici modest de tres plantes que té, com a mèrit principal, ser un dels proveïdors de qualitat de la població des de fa gairebé un segle. «Magatzems Sureda», diu el rètol, «al seu servei des de 1917». La Berta suposa que, fa més o menys un centenar d'anys, l'obertura de l'establiment devia haver estat un esdeveniment de primera classe en una vila com la seva; disposar d'un lloc elegant i car on trobar productes vinguts de la capital, potser d'Europa, segurament era tot un luxe. Però, avui en dia, amb franquícies que venen mercaderia de tot preu i condició inundant els carrers i la gent comprant allò que necessita —i el que no necessita també— per internet, li sembla que ja no tenen gaire cabuda en el mercat. De tota manera, ha de reconèixer que, encara que hagin perdut pistonada, no han pas baixat de categoria i segueixen sent un dels principals reclams turístics de la ciutat. A falta d'altres atractius de més volada, com ara un museu dedicat a una glòria local o universal —el municipi ha donat sempre una collita més aviat modesta en àmbits artístics, científics i literaris—, una església romànica del segle XII o un edifici d'aquells tan moderns, seu d'una institució o d'un equipament cultural, dissenyat per un arquitecte de prestigi, aquests magatzems, regentats per generacions de Sureda que han tingut el seny de no fer-hi reformes esfereïdores i de conservar els motius decoratius de la façana, els taulells antics de fusta massissa i, sobretot, la claraboia policromada del sostre, tenen la seva gràcia.

I és que els magatzems Sureda segueixen sent, malgrat el pas del temps, un negoci encara familiar; la primera generació l'havien format en Joaquim Sureda i la seva esposa Leonor, que van tenir dos fills mascles. D'aleshores ençà —la família es troba ja a la quarta generació—, la nòmina de Suredes al capdavant de l'empresa s'ha anat

eixamplant en progressió geomètrica i ara un estol de cunyats, nebots, cosins i altres parents poblen el Consell d'Administració, amb la qual cosa cada cop és més difícil prendre decisions. La Berta no es pot ni imaginar què deu ser, això de treballar amb la família, i s'esgarrifa només de pensar en aquestes reunions. Ella, amb el dinar de Nadal, ja en té ben bé prou per a tres o quatre mesos de relació parental, fraternal o familiar.

La proposta d'aquesta feina li ha arribat d'en Jofre, un antic xicot de fa molts anys, i això és el que no li acaba de fer el pes. Es van retrobar fa unes setmanes en un sopar d'exalumnes de l'institut i, com sempre passa en aquestes reunions, van passar revista mútuament a la vida que havien fet durant les últimes dues dècades; tots els assistents van fer cinc cèntims de les seves feines i matrimonis, de fills i de projectes. Va resultar que en Jofre s'havia acabat casant amb una Sureda, parenta en grau menor, cosina segona o neboda tercera, però Sureda al cap i a la fi. També coneixia la feina de la Berta, tot i que no estava segur del tot que la Berta Ràfols, autora dels dibuixos del conte preferit de la seva filla, *L'eruga poruga*, fos ben bé ella.

Aquella primera nit no li va dir res de cap possible col·laboració, només van parlar i van riure, ni tan sols en exclusiva, sinó barrejats amb altres companys amb qui van estar recordant anècdotes de l'època daurada de l'escola, que llavors semblava tan avorrida i erma. Una setmana després, però, la Berta va rebre una trucada, va anar a una reunió i li van fer una proposta de feina. A la trobada hi van assistir en Jofre, la noia que li ha passat les fotos i que va ser qui més va parlar i un altre paio, potser de la família, amb pinta de mafiós. Sureda o no, l'home li va mirar l'escot durant tota la reunió tan fixament que la Berta va estar a punt de preguntar-li si se li havia perdut res, a la seva regatera.

No se sent gaire còmoda amb aquesta situació, per això encara no ha dit definitivament que sí. No li acaba d'agradar que en Jofre s'hagi pres la molèstia de buscar el seu web per esbrinar-ne el contacte —el sopar d'exalumnes no va donar tant de joc per intercanviar números de telèfon—, hagi fet trucar a la secretària i li hagi proposat un encàrrec prou ben pagat per no dir que no. Però una feina és una feina, i en Jofre és per a ella aigua passada, algú amb qui no comptava tornar a relacionar-se. La Berta no combrega gens amb la idea absurda que els exs poden tenir bona relació. Ella, al seu —al de veritat, del qual es va divorciar ja fa tres anys—, no li ha tornat a dirigir la paraula.

També se sent una mica insegura amb l'encàrrec; no ha fet pràcticament mai res de dibuix publicitari, la galeria del web ho deixa ben clar, es dedica més aviat a la il·lustració infantil, mercenària quan el projecte no l'interessa gaire però necessita els ingressos, voluntariosa quan la proposta és atractiva però els promotors del volum no tenen gaire per invertir. La seva especialitat són els llibres de text i els contes, res a veure amb el que ara li ofereixen.

—Però t'agrada? —li ha preguntat la Menxu, la seva perruquera, amiga i confident—. El projecte, vull dir. El paio ja compto que no. O sí?

La Berta ha hagut d'explicar amb claredat, abans no s'emboliqués la troca, que l'interessa la feina i que l'home li resulta completament, totalment, absolutament indiferent.

—No cal que siguis tan rotunda, que ja t’he entès —remuga la Menxu, però la Berta pensa que és millor no deixar res a la interpretació personal de la seva amiga.

La veritat és que la proposta li agrada. No sap de qui ha estat la idea, però la troba encertada. Si no escatimen en el paper i en la impressió, quedarà un catàleg elegant, original. Quan va saber que potser hauria de fer aquesta feina, va anar al traster a desenterrar la vella col·lecció de revistes del seu pare. A l’home li agradava comprar, a mercats de segona mà o a atrotinades llibreries de vell, tota mena de publicacions de principis del segle XX; s’entusiasmava amb l’estil del grafisme, amb els dibuixos, amb l’elegància dels textos periodístics, que feien servir un vocabulari exquisit i, de vegades, eren profundament sorneguers. Era la seva dèria i, quan els pares van morir, la Berta no es va veure amb cor de llençar res; va fer capses i les va guardar pensant que no les tornaria a obrir, sense sospitar que, uns anys després, veurien novament la llum per a una finalitat tan pràctica com la que ara l’ha dut a recuperar-les. Per això té sobre l’escriptori un munt de revistes antigues que li han suggerit no poques idees; la veritat és que els il·lustradors d’abans de la guerra li semblen uns veritables artistes i els seus dibuixos no només són fidels als objectes que representen, sinó que els embelleixen. Seguir aquesta línia és el que li convindria pel seu treball, els dels magatzems cauran de cul si aconseguen reproduir aquesta atmosfera tan elegant.

A més, no estan els temps per deixar passar feines, no li’n sobren pas i, per postres, sempre tarda molt a cobrar, els ingressos arriben tard i malament i el lloguer cal pagar-lo a l’hora, o sigui que ja no vol donar-hi més voltes; dirà que sí. L’excusa que va donar per retardar la resposta era veure si li quadrava l’agenda amb altres projectes, volia reservar-se una sortida sense gaires explicacions per si al final no es decidia, va dir que contestaria al cap d’un parell de dies i ja n’han passat quatre.

No s’ho pensa més i truca, asseguda davant de l’escriptori massís i sòlid —l’única peça que conserva de la casa familiar—, mentre fa un cop d’ull al munt de fotos de botes, mocassins i sabates de taló. S’imagina elements per farcir les il·lustracions mentre el telèfon va sonant, turmells fins de noia i sòlides cames masculines, la pota *art déco* d’un tocador o d’una banyera d’època, algun gosset o gatet que juga a estiregassar els cordills d’una botina. La noia de la reunió, amb qui hauria preferit parlar, no hi és, però li passen en Jofre, que la cita per a un dinar de feina l’endemà. No és que li faci especial il·lusió, però accepta amb professionalitat. «Acabarem de perfilar el projecte», diu ell alegrement, i la Berta vol veure, en el repunt d’entusiasme que se li escapa, un interès per fer la feina ben feta.

Comença a vestir-se tot i que encara és d’hora, vol ser puntual. Fa una mica de xafogor malgrat l’estiu tan poc calorós que els està fent i escull un vestit lleuger i senzill de lli, blanc. Li sembla recordar que aquest era dels que no agradaven a en Jofre, l’estil una mica *hippy* sempre el va treure de polleguera. Millor, no vol que la trobi atractiva. Es detesta per tenir aquest pensament, conté una presumpció que no fa per a ella. Per quins set sous s’ha de pensar que en Jofre vol alguna cosa que no sigui parlar de feina? Que no és una bona professional, ella? Que no està casat, ell? Què hi fa que sortissin junts quan tenien disset anys, que tinguessin una història tan poc estimulante que va acabar sense pena ni glòria i que ella, francament, gairebé havia esborrat de la memòria? Ara estan tots dos a punt de fer-ne quaranta, tot això és com si hagués passat en una altra vida, pensar aquestes coses està fora de lloc. Tanmateix, un llumet d’alarma que la destorba no para de parpellejar en algun racó

del seu cap, amb tons vermells i so de sirena.

Es lliga els cabells en una cua de cavall, alta i austera com ella mateixa. Sense maquillatge, es mira al mirall i veu com, en el seu rostre morè, comencen a notar-se els estralls del temps, petites arrugues, marques d'expressió que es perpetuen, bosses sota el ulls. «Deixa't de romanços, que encara faràs tard», es diu, per espavilar-se.

Es calça unes sandàlies de plataforma que la faran semblar més alta —amb una mica de sort, també més alta que en Jofre— i decideix pintar-se finalment els llavis amb un color suau. Posa les fotos i quatre esbossos amb algunes idees en una carpeta vermella, pensa que el material li anirà bé per centrar la trobada, per molt dinar que sigui, en l'àmbit estrictament professional. Agafa claus i diners, no pensa pas deixar que en Jofre la convidi, encara que paguin els magatzems Sureda.

Han quedat al monestir, antic convent de principis de segle XVIII reconvertit en centre cultural, on hi ha també un petit restaurant de cuina d'autor amb vistes a la vall. A sobre es gastarà una picossada que no li va gens bé, no creu que hi hagi menú econòmic en un lloc com aquest, potser s'haurà de replantejar això de pagar el compte, al cap i a la fi ha estat ell qui ha escollit el lloc, deu estar acostumat a menjar bé, encara que sigui per feina. De cop i volta es veu poc vestida, ho hauria d'haver previst. Es desfà la cua i, amb la mà, s'allisa una mica els cabells, així no es veurà tan informal, sort que les sandàlies la fan més esvelta del que és.

Tan bon punt travessa la porta, ja veu que el lloc no és gaire discret, però el cert és que tampoc cal amagar-se, al cap i a la fi tot plegat és un assumpte professional, així que decideix no pensar-hi gaire. Fa un cop d'ull entre les taules però no veu en Jofre, o sigui que torna a sortir i encén una cigarreta. «L'última», es proposa sense energia. «Hauria de deixar de fumar». Mira el rellotge i veu que s'ha avançat ben bé deu minuts.

Uns instants més tard, també abans de l'hora acordada, veu passar en Jofre, vestit fosc i sabates cares i elegants, aire decidit. No li diu res, espera que entri i encara s'entreté una mica, apaga la punta de la cigarreta a la sola de la sandàlia i la llença en una de les jardineres amb flors, pensant vagament que no és un gest gaire correcte. S'allisa els cabells i el vestit, es col·loca bé els braçalets de la mà esquerra i calcula que en Jofre ja deu haver tingut temps d'asseure's a taula. Obre la porta i entra, potser amb un xic massa d'empenta.

—Arribo tard? —pregunta retòricament mentre s'asseu i penja la bossa a la cadira; en sobresurt, amb dimensions considerables, la carpeta vermella que dona sentit a la trobada—. Estava fumant fora.

—No, no, perfecte. Sempre és un plaer tornar-te a veure —respon ell, somrient. La Berta el troba melindrós i excessivament cordial, de seguida li arriba una olor de colònia bona que l'embolcalla i la mareja un xic. Li sembla que s'ha arreglat massa per a un dinar de feina i de seguida li fa la impressió que aquesta trobada no resultarà gaire fàcil.

Parlen una mica, per trencar el gel; de la calor, de la crisi, de la vida en general. En Jofre evita al·lusions massa personals, no parla de la dona ni de la nena, presumeix una mica de la feina, de les responsabilitats que té, dels viatges que li toca fer, a París

i a Milà principalment.

—I tu? Com va tot? La feina, els amors... —somriu quan diu això, i la sirena interior de la Berta puja de nivell—. L'altre dia, amb tanta gent, no vam poder parlar amb tranquil·litat. Estàs divorciada, no, vas dir?

—Sí —diu la Berta—, des de fa alguns anys. Però estic molt bé, no et pensis. Crec que la solteria és el millor estat.

Potser s'ha passat amb aquesta afirmació i farà la sensació contrària a la que volia. Ella només vol que quedi clar que no busca res, per si en Jofre s'ha fet alguna expectativa.

—Parlem del catàleg, et sembla? —proposa ell, i la Berta se sent una mica idiota amb tanta prevenció. Al final resultarà que és una creguda i que aquest interès que li ha semblat que ell té només és una fantasia basada en uns records remots. El pitjor del cas és que ni tan sols els tenia presents fins que la seva trobada casual els hi va fer venir al cap—. Tens alguna idea?

—Sí, sí, t'he portat uns esbossos. —La Berta es mig gira per agafar la carpeta i en Jofre li posa la mà, suaument, sobre el canell. Aquest contacte inesperat li fa venir una esgarrifança, més evident del que voldria. Ell sembla satisfet de la impressió que han causat els seus dits llargs i prims sobre la pell d'ella.

—Ens ho mirem després, si et sembla; ara només fes-me'n cinc cèntims. —No fa cap referència al sobresalt d'ella, cosa que la fa sentir vulnerable.

La Berta li explica el que ha pensat; creu que una bona manera d'imaginar les il·lustracions és pensar-les com si fossin el final d'una història, com si cadascuna suggerís tot un relat: la tornada d'una festa, una ruptura, l'acabament d'un dia rodó... De la posició de les sabates, de l'elecció del calçat, dels elements que hi tinguin a prop, qui contempli l'escena podrà deduir-ne tota una aventura.

—M'encanta sentir-te parlar així, amb aquest entusiasme —diu en Jofre, i en els seus ulls la Berta hi veu un punt excessiu d'admiració, un encaterinament que no pertoca. Però potser són manies seves, perquè ell segueix parlant de la feina com si res—. El dissenyador està pensant en un format quadrat i un paper de volum, una mica gruixut, brillant.

«Format quadrat, paper gruixut i brillant», mira de recordar la Berta. Potser hauria de treure una llibreta i prendre notes de tot plegat.

—I la portada?

—Molt bona pregunta, sí senyor —comenta en Jofre, i agafa la mà menuda i blanca de la Berta amb les seves. Aquesta vegada el contacte no ha sigut inesperat, ella li ha vist el moviment d'aproximació, ha sabut, un instant abans que passés, que sentiria el tacte d'aquestes mans grosses de dits llargs sobre les seves—. Per això m'agrada treballar amb bons professionals, sempre estan al cas de tot. —Abans de retirar la mà, la Berta li mira l'anell de casat, ample i resplendent, al dit de la mà esquerra.

Estan tardant a servir-los, incomprensiblement, i ella gira el cap per buscar el cambrer, el seu gest té un cert aire de demanda d'auxili. És dimarts i no hi ha gaire gent, però el noi que els ha d'atendre no sembla voler apropar-se a la taula que ocupen i prendre'ls nota, cada cop que passa prop d'ells els esquiva misteriosament, com si la seva missió fos anar voltant pel local, realitzar secrets encàrrecs incomprensibles. Els ha vist, però, i tant, la Berta l'ha sorprès diverses vegades mirant-los. Per això la sorprèn que, quan sembla que s'hi dirigeix i que ja és impossible passar de llarg de la seva taula, canviï de rumb i desaparegui del seu camp de visió. Aquest noi la desconcerta i també la irrita una mica.

—Què et passa? Tens gana? —pregunta en Jofre, i es gira i crida el cambrer, que, canviant ara d'actitud, acut dòcil a la taula i els pren nota.

Quan porten el vi —és el primer que els serveixen, el noi es pren el seu temps per destapar l'ampolla i servir-lo, en Jofre el tasta i fa un petit gest de conformitat amb el cap abans que els ompli definitivament les copes—, l'home somriu i toca amb un dit, un altre cop, el dors de la mà de la Berta.

—Estàs sortint amb algú? —pregunta de sobte.

—Per què em preguntes això? —es blinda ella. No desitja situacions equívocues ni preguntes capcioses, no vol comentaris interpretables ni confusions.

—M'interesso per tu —respon ell—. Potser t'enyoro.

En aquest moment la dona sap —totes les sospites confirmades, tots els indicis indicant una clara conclusió, les alarmes sonant amb absoluta raó de ser— que s'ha torçat tot o, més exactament, que en realitat tot venia ja torçat des del principi. Es concedeix un petit moment d'íntima satisfacció pel fet d'haver pogut intuir, des del primer moment, per on anaven els trets. Perquè aquest comentari, com una sandàlia vermella enmig d'un aparador de sabates de núvia, com una bota de mitja canya un dia de platja, no és adequat en cap sentit. I si en Jofre s'ha atrevit a fer-lo és perquè vol alguna cosa més que les il·lustracions d'un catàleg i no li queda més remei que arriscar-se per aconseguir-ho.

La Berta no sap què contestar. Fa vint anys que ho van deixar córrer i, en aquestes dues dècades, han pres camins diferents: ella ha tingut temps de conèixer un altre home, de casar-s'hi i de divorciar-se'n; ell ha tingut ocasió d'emparentar amb una família important, de prosperar, de tenir una filla. En aquest temps, mai ha enyorat aquell any que van estar junts, dotze mesos de la seva vida en què van passar moltes coses: va sortir amb ell, sí, però també va acabar l'institut, va haver de decidir què volia estudiar, va haver de convèncer els seus pares que fer belles arts no era cap bestiesa i que s'hi podria guanyar la vida. Quan pensa en aquella època, rarament recorda en Jofre més que com una anècdota, un element accessori del qual, sovint, s'oblida. Ni una sola vegada s'ha penedit d'haver-lo perdut de vista, en cap sentit; poques vegades li ha vingut a la ment, de fet.

—Suposo que recordes que estàs casat amb la Remei Sureda.

En Jofre sospira i mou el cap, contrariat, com si aquest comentari fos un cop baix que no vingués a compte de res. La Berta es pregunta com coi la conversa ha arribat a

aquest punt deu escassos minuts després d'asseure's a taula, quines impressions errònies

ha donat a aquest home des que es van retrobar fa unes setmanes, com és possible que ell conclogui idees tan equivocades.

—La Remei, és clar. No et pensis que no me l'estimo, és que... Ella és com una peça bona. És atractiva perquè la veus elegant i discreta, fa olor de car i combina perfectament amb qualsevol cosa. Et poses una peça així i sembles, de sobte, una persona important. Saps què vull dir?

La Berta no contesta, troba ridícula aquesta objectualització de la pobra dona, que li fa ara una mica de pena, no li agradaria que parlessin així d'ella. Tampoc entén perquè necessita justificar-se; de fet, a la Berta li importa un rave el seu matrimoni, perquè s'hi va casar, a ella què li explica.

—La Remei és com dur unes sabates massa rígides. Amb unes sabates així, quan portes una estona caminant-hi, tens els peus massacrats —continua en Jofre—. Estàs desitjant treure-te-les, encara que siguin boniques i distingides, perquè són poc flexibles. L'única

cosa que vols és posar-te unes sabatilles còmodes i conegudes, unes sabatilles lleugeres i suaus que et deixin descansar.

—I jo sóc aquestes xanquetes, no? —respon la Berta, indignada. Ha tret el paquet de tabac de la bossa i ja té una cigarreta a la mà quan recorda que no es pot fumar als espais públics i tancats.

Aquesta última frase encara sona a l'aire quan apareix el cambrer amb el pa, després de rondar incomprendiblement prop de la seva taula, com si els fes esperar expressament, empipant-los per no avorrir-se. Han demanat uns plats que la Berta dubta que acabi menjant-se, li agradaria reconduir la conversa cap a la feina si és que encara és possible fer-la, vol pensar que l'encàrrec es pot salvar, malgrat haver estat una excusa per atraure-la. Van tenir una reunió amb els de màrqueting, el projecte ha de ser per força real.

Es pregunta si en Jofre ho tenia tot ja calculat —deu estar acostumat a no perdre el temps ara que forma part de la casta dels peixos grossos— o si ha improvisat sobre la marxa amb més aviat poca traça. El cambrer assenyala la cigarreta i li recorda innecessàriament que no pot fumar si no és a la terrassa. En Jofre mira de seguir explicant-se tan bon punt l'home gira cua.

—Tu no saps el que és aquella família —es lamenta, intentant estovar la Berta, entendre-la. Si no va amb compte, això es pot convertir en una lletania de lamentacions—. Són terribles.

—Pots divorciar-te —replica la Berta, sense gaire misericòrdia. Està molesta. A què treu cap, tot això? Ella només vol treballar, necessita diners, no es va casar amb cap potentat. Agafa la cigarreta un altre cop, abandonada momentàniament entre el tovalló i les copes mig buides, i mira instintivament el cambrer, només per adonar-se que ell també l'està mirant. La deixa anar amb ràbia i pensa que, si pot, trepitjarà

aquest paio amb les sandàlies de plataforma quan surti del local.

—T'agradaria que ho fes? —respon ell, amb un somriure presumit als llavis.

—Naturalment que no! Bé, no per mi, com a mínim. Fes el que vulguis, tu mateix.

Com ho embolica tot, en Jofre; li sembla recordar que aquest va ser un dels motius pels quals la cosa va anar malament, en altres temps. Era un noi presumit, mimat, impacient, gairebé ja no ho recordava. Ara comença a desplegar els seus encants, que deuen ser efectius amb altres dones i en altres situacions, i parla a la Berta de quan sortien plegats, de com n'era tot, es veu, de divertit llavors, encara que ella, per molts esforços que fa, no ho recordi. No és que s'ho passés malament, va fer el que tocava; un xicot escollit entre els nois de la seva edat, que tenia bona planta i que anava perfecte per anar al cine i sortir als vespres, algú de qui parlar a les hores del pati amb les amigues, però una parella amb data clara de caducitat. Va ser començar la universitat i que arribessin els problemes: amics diferents, interessos distints, vides que evolucionen en sentits oposats.

—Vols o no vols que faci aquesta feina? —pregunta.

En Jofre la mira als ulls. Ella té aquella expressió concentrada i resolta que tant li agrada, la boca sorruda i una arruga vertical que li creua el front, el cap potser massa avançat, com el d'una tortuga que surt de la closca.

—Vull que facis la feina, per descomptat, però també tenia ganes de veure't amb més calma, de xerrar.

Arriba el cambrer i deixa els plats sobre la taula, molt ben presentats i més aviat escassos, uns recipients definitivament massa grans per al poc aliment que contenen. En Jofre es remou, nerviós per primera vegada, veient els ulls del cambrer, massa fixos en ells. Potser recorda de cop i volta que està casat amb una altra dona i que hauria de ser una mica més discret.

—El coneixes?

—Jo? No, no, i ara —respon la Berta. Assenyala la cigarreta—. Em sembla que em vigila.

—Ah, això —diu ell, i es tranquil·litza, torna a relaxar-se, sembla mentida que passi d'un estat d'ànim a l'altre amb tanta rapidesa i naturalitat. De cop i volta amolla—: Des que ens vam tornar a veure he pensat molt en tu i en una cosa que tenim pendent, tu i jo.

—Quina cosa? —pregunta la Berta, desconfiada.

—Mai vam arribar a estar junts de veritat, quan sortíem, a fer l'amor. No et sembla que ens ho devem?

La Berta no se sap avenir que hagi fet servir aquesta expressió tan cursi. Que encara es creu que són a l'institut, potser? Fer l'amor, diu, quan l'única cosa que vol és fotre un clau per treure's l'espineta de no haver-lo fet fa vint anys. S'aixeca d'una revolada. Què

s'ha pensat, aquest? Obre la carpeta vermella i deixa un sobre damunt la taula, ocre i descolorit, com el moment que està vivint.

—Què fas? —pregunta ell. De sobte, li sembla que tothom els mira.

—Et torno les fotos —respon ella—, no m'interessa l'encàrrec.

I, alleugerida, com si s'hagués tret un pes de sobre, gira cua i surt del restaurant sota l'atenta mirada del cambrer, que no acaba de decidir-se entre fixar-se en ella, trotant decidida cap a la porta, o en en Jofre, la mirada impotent i enrabiada, que recull el sobre i el crida perquè retiri els plats i porti el compte.

—És el que sempre passa amb les mortes de gana —remuga l'home, mentre tecleja el pin de la Visa—, mai saben aprofitar les oportunitats que els surten al pas.

Un parell de dies després, en Jofre parla amb la cap de màrqueting, l'ha convocada a una reunió d'urgència per cancel·lar el projecte del catàleg dibuixat i tornar a la tradicional publicitat amb fotografies. Té la persona idònia per fer-ho, diu, un noi que en sap un niu, de fer fotos. Fins fa ben poc treballava de cambrer però vol provar una altra cosa.

Es veu que hi ha pocapenes que sí que estan atents a les ocasions que els brinda el destí. Són gent que tenen sempre els ulls i les orelles ben oberts, que escolten converses que no haurien d'escoltar i que en saben treure profit.

Avançament gentilesa de l'editorial [Proa](#)

© Fotografia de l'autora: Xavi Busquets